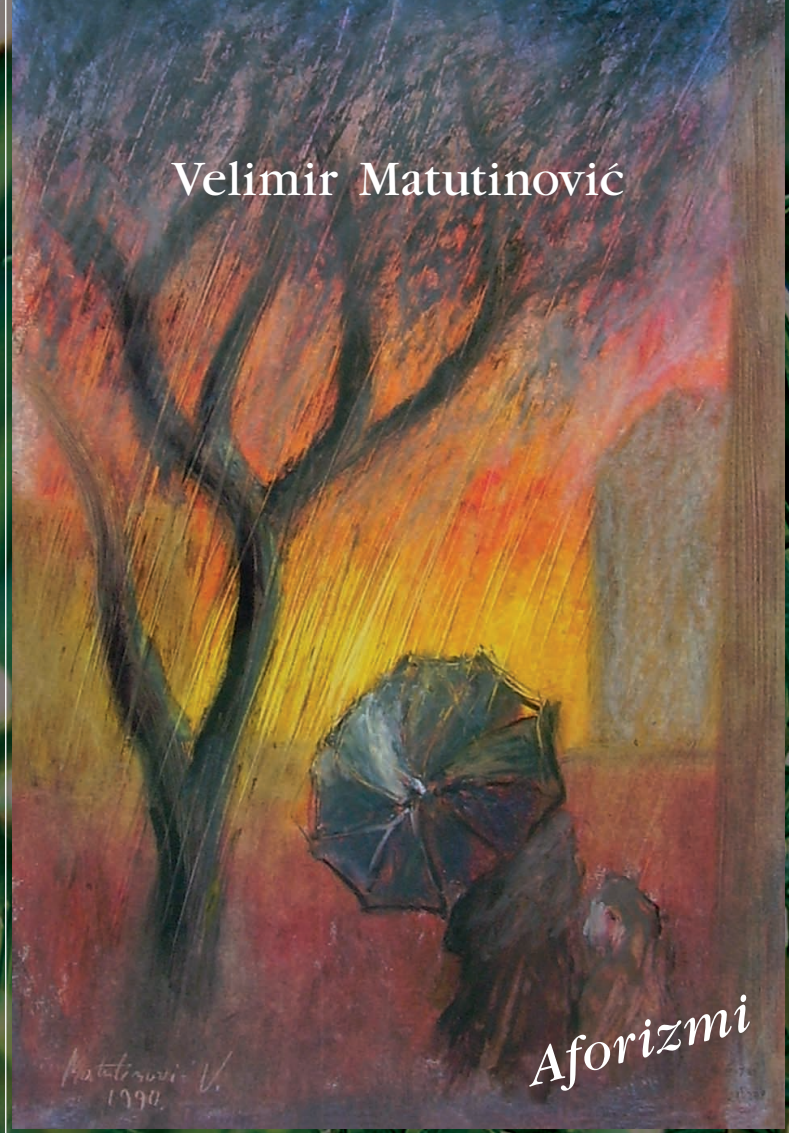

Velimir Matutinović

Aforizmi

RASKRŠĆA I
USMJERENJA

Knjižni niz
HRVATSKI AFORISTI

Nakladnik
DADO – udruga za pomoć u prevladavanju
poteškoća u komunikaciji kod djece i odraslih

www.udruga-dado.hr

Predsjednica
Gordana Cvrtila Čorić

Copyright ©
Velimir Matutinović, 2020.

Urednik
Miroslav Vukmanić

Korektura
Branka Vukmanić

Naslovnica
Velimir Matutinović, *Po kiši*

Fotografije
Andrea Lovrić

Tisak
PL Studio
Zagreb, 2020.

Velimir Matutinović

RASKRŠĆA
I USMJERENJA

Aforizmi

Studio Moderna
Zagreb

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu

www.nsk.hr

ISBN 978-953-7025-13-7

O AUTORU

biografski podaci relevantni za ove aforizme

Obitelj Matutinović potječe iz dalmatinskog mjesta Zaostroga. Velimir Slavoljub Matutinović rođen je 1928. godine u Zemunu, gdje je njegov otac Ljubomir Matutinović Juraj Viški, kao jedan od prvih pravnikâ u zajedničkoj državi Hrvata, Srba i Slovenaca, službovao pod hrvatskom upravom. Njegov boravak u Zemunu bio je kratak, kao i brak njegovih roditelja. Mali Veljko živio je i kod oca, kao i brojnih rođaka, te je mijenjao životne sredine i škole – od Splita, Šibenika, Ljubljane do Zagreba.

Otac je vrlo brzo, povratkom u Dalmaciju i nastanivši se u Splitu, zasnovao drugi brak, iz kojeg potječe njegov jedini brat Nenad. Iako je postojala razlika u godinama, to nije priječilo njihovu bliskost i privrženost. Sretno razdoblje života u Zagrebu uz majku, ženu široke naobrazbe i životnih pogleda, te uz njezine roditelje, trajao je nažalost kratko. Tragična sudbina židovske obitelji Deuch započela je dolaskom rata, a prekinuta je grozotom njemačkih konclogora.

Odvojen od obitelji, Veljko se našao u ratnom zbjegu na otoku Visu, gdje ga čudom i slučajem pronalazi jedina sestra njegove majke, njegova teta Zlata, jednakim čudom spašena od grozne sudbine. Mlada partizanka Zlata, buduća supruga dvaju narodnih heroja, dala je novu nadu i polet svojem nećaku da nastavi život i školovanje.

Velimir završava srednju arhitektonsku školu i, radeći u struci, priprema se za zvanje arhitekta. Ipak, odlučuje se promijeniti zvanje i kreće na studij filozofije i srodnih disciplina. Diplomirao je na Filozofskom fakultetu u Zagrebu, 1956. godine. Radni vijek od gotovo pola stoljeća završava mu 1992. godine (kad mu se, nakon unuke, rodio i unuk).

Cijeli radni vijek radi kao profesor filozofije, sociologije i logike (ukupno nevjerojatnih trideset srednjoškolskih programa), započevši u Gimnaziji Ploče. Potom se – tada već sa svojom malom obitelji – seli u Split, gdje usporedno radi na nekoliko srednjih škola i gimnazija, nadoknađujući tadašnji manjak stručnih ljudi. Zajedno sa suprugom iste struke sudjeluje u stvaranju i oplemenjivanju kulturnog života Splita.

Svoje profesionalno zanimanje usmjerava na logiku i spoznajnu teoriju, piše stručne članke, i oko trideset godina sistematski precizno i predano bavi se leksikografskim radom. Širina zanimanja vodi ga i drugim područjima. Još od srednje škole, u kojoj je svladao svojevrсна tehnička znanja, bavi se slikarstvom, a kao član splitskog likovnog amaterskog društva “Emanuel Vidović” sudjeluje na brojnim samostalnim i skupnim izložbama. Crteži su mu objavljeni i u prigodnoj periodici Splita i njegovog dragog Zaostroga.

Uz stručne teorijske članke godinama stvara i prikuplja misaone crtice, koje naposljetku oblikuje kao aforizme, te tako nakon pedesetak godina nastaje najprije jedna, a u razdoblju od petnaest godina i ova druga zbirka aforizama. Na obje knjižice pomagala mu je, redigirajući ih, supruga Marija. Po reakcijama čitatelja i kolega aforista, može se zaključiti

da je riječ o malim misaonim biserima, uglavnom konciznim u izrazu, mada ponekad zahtjevnijim za razumijevanje u sadržaju.

Ti aforizmi izražavaju njegov odnos prema životu, obilježenim kozmopolitizmom i agnosticizmom, kao i kritičkim stavom autora prema ljudskoj gluposti, licemjerju i bilo kakvim društvenim podjelama.

U svojem vrlo sadržajnom životu učio je od drugih i druge, putovao, planinario, pisao i slikao, znao prtljati s alatom i praviti nacрте za namještaj, ali i kuhati i igrati se s djecom; svladao je rat i razdvajanja, pa i bolest (prema staroj ruskoj mudrosti kupao bi se u moru cijele godine), iako ponekad teško razumljiv svojoj posebno konzervativnoj i materijalističkoj okolini.

I danas je omiljen kod svojih učenika, kolega, prijatelja i rodaka. Uživao je u svojim knjigama, slikama, gramofonskim pločama, pomno složenoj zbirci maraka i numizmatičkih izložaka, vodio je brigu o svojim zbirkama bilježeći različite podatke.

Filozofskom fakultetu u Splitu poklonio je otprilike tisuću stručnih knjiga, sudjelujući tako u stvaranju nove fakultetske knjižnice. Izradio je oko šest stotina slika i crteža, koji su već odavno ukras i spomen u kućama njegovih rodaka, prijatelja i sugrađana, pa i izvan državnih granica, jer on voli svijet bez granica.

*Prema bilješkama autora
i osobnim spoznajama,
sročila Adinda Trupeć-Matutinović.*

U Zagrebu, listopada 2020.

ZAHVALE

Uobičajeno je da učitelj potiče svoje učenike. Ova knjiga je iznimka. Ne bi je bilo da se nije uplela moja učenica Tonka Lovrić, sada pravница, slikarica i književnica (poezija, aforizmi).

Moj konstantni izvor povratnih informacija i prvi recenzent bila je moja supruga Marija r. Lopušinski. Aforizmi koji nisu izdržali njezine prigovore – ili su dobili prikladniju formulaciju, ili nisu ušli u zbirku.

Presudna je bila uloga urednika, čije su me sugestije i ohrabrenje naveli da se upustim u ovaj pot-hvat.

IZVORI KRITERIJA I ODABIRA

1. Ovi aforizmi tematski su potaknuti autorovom profesijom.

2. Autorova profesija utjecala je i na izraz, stil, način formuliranja misli, a i na odabir.

3. Vlastita zapažanja pojava i zbivanja u prirodi i društvu potaknula su zanimanje, čuđenje, neodobranje, zgražanje i prigušeni protest.

4. Poneki aforizam potaknut je snom, pa čak je u snu verbalno formuliran.

Grada za ove aforizme, a i neke konačne formulacije, taložila se oko pedeset godina. Većinu planiranih djela autor je, zbog nedostatka vremena, zabilježio u ovom obliku, fragmentarno i stilski nedotjerano. Pri odabiru za ovaj spis odmah je odbačeno više od pola građe. Aforizmi su nanovo formulirani (skraćeni, stilizirani): manje od jedne desetine zadržalo je prvobitni oblik. Moguća su ponavljanja nekih misli u drukčijim formulacijama.

5. Prednost imaju kraće formulacije.

6. Aforizam može biti poruka, konstatacija, pouka, paradoks, protest, izazov na razmišljanje, negodovanje, pitanje, upozorenje, intelektualna igra, igra riječi, izraz optimizma ili pesimizma, ukazivanje na komičnu situaciju od ironije do sarkazma.

7. Izbjegavaju se autobiografski elementi.

8. Aforizam ne smije biti uvredljiv.

9. Aforizam mora biti jasno izražen, ali misao ne mora biti jednoznačna; dvosmislenost može provocirati upitnu svijest.

10. U načelu, poneki aforizam može biti zahtjevan; ne mora svaki aforizam biti egzotičan. Čitatelj koji ga nije razumio neka ga zaobiđe. Ipak, ove situacije trebaju biti u manjini.

11. Aforizam sličići citatu istrgnutom iz konteksta, pa ponekad izaziva i dopušta više interpretacija. Ovo ne treba shvatiti kao nedostatak, nego kao prednost, jer aktivira čitatelja.

12. Dobro je izbjeći lascivne sadržaje.

13. Odlično je da aforizam bude duhovit.

14. Stilsku prednost imaju metafore.

15. Metaforički izraz ne smije umanjiti jasnoću poruke.

16. Iz aforizma ne treba ukloniti komičnost, ako ga ne čini površnim.

*Izbor aforizama
nastalih u razdoblju
od 1954. do 2004.*

*

*Kao što nas lopovi prisiljavaju
da zaključavamo vrata,
tako nas oni koji ne vraćaju
posuđenu knjigu
– navode na to
da knjige ne posuđujemo.*

Velimir Matutinović

*

Od aforizma ne očekuj da bude istina. Aforizam je naglasak.

Aforizam ne želi biti zaključak; on je zadovoljan ako je uspio kao premisa.

Aforizam je kao kap vina uzeta iz punog pehara. Na poznavatelja vina djeluje kao da je ispio cijeli pehar.

Optimist se ne žali zbog onoga što nema, već uživa u onome što ima. Pesimist pati zbog onoga što nema, umjesto da uživa u onome što ima.

Pesimist na grmu s ružama vidi trnje. Optimist na grmu trnja gleda ruže.

Filozof postavlja problem, i sumnja u valjanost rješenja. Ovo nije konačna spoznaja, ali je poticajan oblik spoznavanja.

Čini se da je sva mudrost potrošena. Danas su svi mudraci epigoni. Znanje je ostvarilo moć koja je u stanju uništiti svijet. Taj bi čin bio posljednje ljudsko originalno djelo.

Onaj tko želi biti originalan neće razmišljati o onome što je već učinjeno, nego će učiniti nešto o čemu se još nije ni razmišljalo.

Bolje je umovati prije djela, nego djelovati bezumno. Ovaj savjet bio bi banalan kad ne bi bio aktualan.

Ljude ne cijenimo po onome koliko su uzeli, nego po onome koliko su dali.

Povijest nije loša učiteljica života, nego ona uvijek iznova ima loše učenike.

Čovjek je biće koje se razvija u smjeru sve većih podvajanja između datosti i utopije, stvaralaštva i razaranja, nježnosti i okrutnosti, plemenitosti i podlosti, učenosti i gluposti, kritičnosti i lakovjernosti, blagostanja i bijede, ukorijenjenosti i uzleta – nepreglednog mnoštva ljudskih određenja. Niti jedno drugo biće nije podvojeno u sebi kao ljudsko biće.

Ući u muzej – to ima dva suprotna značenja: otići iz života, ili zavrijediti da se čuva.

Mnogi odlični kritičari postojećeg nakon revolucije postali su loši apologeti.

Onaj tko je željan promjena i novih stvari, ipak bi pretjerao da izrazi imperativ: uzor je svakom uzoru da jednom prestane biti uzor.

Slikarsko načelo: bolje je lijepo naslikati naka-
zu, nego nakazno naslikati ljepoticu. Njegova-
nje izraza daleko je važnije od izbora teme.

Mlad vrijedi onoliko koliko obećava. Zreo vrije-
di onoliko koliko čini, koliko daje, koliko zna.
Star može biti riznica savjeta, ili teret drugima.

Objektivni kriteriji procjenjivanja najbolji su štit
kritičarevoj savjesti.

Da bi se dospjelo do istine, treba se provući
kroz zablude. Tako zablude nisu beskorisne.

Socijalist koji postane političar i dođe u priliku da sprovodi neku utopiju, obično prvi počne u nju sumnjati.

Teološka znanja najveći su kamen kušnje za vjeru u transcendenciju.

Previše teološkog razmišljanja gura u ateizam. Znanje rađa sumnju, a sumnja nagriza vjeru.

U mnogim ljudskim nesrećama posebno impresionira to kako je malo trebalo da se nesreća spriječi, i kako je ono što se dogodilo nepopravljivo.

Ponekad je političar u takvoj situaciji, da je najviše što može učiniti – da pusti druge da rade svoj posao.

Ocjena “dovoljan” je odlikašu isto što i ocjena “nedovoljan”.

Kriterij nečije uspješnosti ravna se ili prema uloženom naporu i sposobnostima dotičnog, ili prema općim i objektivnim dometima. Svaka ocjena sadrži obje od ovih konotacija.

Vrag se ne deklarira; on djeluje. Sveci propovijedaju; njih progone.

Sakupljač gluposti veoma brzo i lako može sastaviti veliku zbirku; ali je ne može kompletirati.

Neobična je kršćanska ideja: “Bog je svijet stvorio iz ljubavi.” – Ona navodi na pomisao da Bog nije više mogao izdržati svoju osamljenost. Kakva je osamljenost navela teologe na takvu ideju?!

Osnovni vrijednosni nedostatak svih utopija je u tome što su smještene u dalekoj budućnosti.

Vjernik koji pretjerano shvaća Boga kao uzor, postaje pustinjač.

Svaki dan započinje i završava kao noć.

Poezija je neekonomična. Pjesnik rasipa svoje vrijeme i vrijeme svojih čitatelja. Ali – ovo nije nedostatak poezije, nego njezina prednost.

Sa stanovišta reda, nered je zlo. To je prihvatljivo sve dok red ne ugrozi slobodu.

Usprkos mudrim upozorenjima filozofa, svijet ide svojim putem.

Matematički entiteti blistaju poput zvijezda. A etika, plemenita i stara dama, nikako da izvuče svoje noge iz ideološkog blata.

Mudraci mudruju; ludost čini svoje.

Što si pametniji, bolje sagledavaš ponor neznanja.

Tko malo zna, slabo zna koliko toga ne zna.

Otrijezniti se neuspjehom znači pridružiti se jednom od najraširenijih iskustava. To iskustvo je štetno samo ako uspije zaustaviti napor.

Bijeg iz stvarnosti nije uvijek neuspjeh. Sve ovisi o načinu kako se “bježi”.

Neke fikcije nisu simbol poraza, već snažni poticaj i element akcije.

Revolucija ne gradi, ona ruši. Rušeći staro, revolucija otvara mogućnosti novom. Nema jamstva da novo neće biti neprihvatljivije od starog.

Mnogi pametni ljudi puše cigarete i priznaju da nisu bili pametni kad su to počeli. Neusporedivo je lakše postati ovisnik, nego se toga osloboditi.

Nema jamstva da će Božja pravda na onom svijetu biti djelotvornija nego što je na ovom.

Umjetničko stvaralaštvo je najhumaniji protest protiv kaosa, bezumlja i zla.

Toliko je mnogo onih koji drugima sole pamet, da bi sve te posoljene pameti trebale odavna već biti presoljene, a ipak su mnoge ostale neslane.

*

Kada prevarene žalimo, odobravamo njihovu vjeru. Kada im se podsmjehujemo ili ih preziremo, ne odobravamo njihov nedostatak opreza i sumnje.

*

Vjera je prevaga jedne od hipoteza koju nitko ne može dokazati.

*

Sebični element životne mudrosti: ne zamjećivati ružno i zlo; obraćati pozornost na ljepotu i uživati u njoj. Nesebični element mudrosti vodi ka hrabrosti i suprotstavljanju zlu.

*

Pitagorin teorem obvezuje i bogove.

*

Znanje je moć; kad ta moć ode s ovog planeta, odahnut će i flora i fauna na njoj.

Svaka generacija vrijedi onoliko koliko je stvorila i popravila naslijeđeno, a ne onoliko koliko je potrošila i iskoristila za sebe – oduzela onima koji će doći.

Vjerovanje nije plod odluke, pa nije ni zasluga niti grijeh. Nevjernike su nepravедno proganjali.

Kad pametan čovjek kaže: “Ne znam”, onda to ima veći intelektualni dignitet od izjave glupana koji kaže: “Znam.”

To nije Božja pravda kad zbog korupcije razara cijeli grad. To je pravda onih koji su izmislili takvog boga.

Ako čovjek popravi ponešto u svijetu koji je Bog stvorio, otvorit će vrata većim zlima nego što su ona koja je uklonio. To je zaista tako ako je, kako kaže optimist, ovaj svijet najbolji od svih mogućih koje je Bog mogao stvoriti.

Poneki pedagog savjetuje: “Budi mudar!” a poneki: “Budi lukav!” Izbor pedagogije ovisi o pedagoškom cilju.

Više volim da mi dopustiš da pogriješim, nego da me prisiliš da budem korektan.

Sukob dviju etika dovoljan je argument da nema objektivne etike.

Granica tolerancije je netolerancija. Tolerancija ne može tolerirati netoleranciju.

Nije normalno biti normalan u nenormalnom društvu.

Bezumlje možemo razumjeti, ali ne i opravdati.

U ljudskoj povijesti dvije stvari podjednako napreduju: svijest o slobodi i snaga porobljavanja.

Tješe nas: "Pravda na kraju ipak pobjeđuje." Bez obzira na to da li se naglašava "pravda", ili "na kraju", može se dodati još jedna utjeha: "A život teče dalje."

Bog je stvorio leptire, a vrag gusjenice.

Političari najbolje mogu pomoći društvenom rastu tako da ga ne ometaju.

Đavao se objavljuje u zlodjelu, Bog u zapovijedi, a čovjek u slobodi izbora.

Bog je čovjeka stvorio kao slobodno biće, ali se odmah pokajao i dodao zabrane i zapovijedi.

Teza: "Sloboda je razumijevanje nužnosti" može se ovako ilustrirati: prostitutka, koju su prilike natjerale da za novac nudi svoje tijelo na užitek drugima, može, ako hoće, i sama uživati u svojim uslugama.

Lakše je lopovu zamesti svoje tragove, nego progonitelju da ih otkrije. Ali progonitelj može bez teškoća odustati od gonjenja, dok progonjeni nikad nije posve siguran da je progon obustavljen.

Oprost je nalik slabosti; ali za oprost je potrebna snaga.

Sudbina ne razlikuje mudre od glupavih.

Za mržnju su mogući brojni motivi; za ljubav je dovoljan jedan motiv – ljubav sama.

U vjeri i ljubavi nema slobodne volje.

Rat je lakše započeti, nego okončati.

Lakše je popustiti osjećaju, nego poslušati razum. Davno su već mudri ljudi držali da je osjećaj inferioran razumu. Danas se pitamo: Nije li svakoj razumskoj odluci kumovao osjećaj?

Zlodjela bi trebala biti kažnjena. Ipak, često se dogodi da zločinac uživa u nagradi za svoje zločine. Opasno je kad to demoralizira poštene.

Đavao je uvijek uz nas, samo ne na našoj strani.

Napadati slabijeg, to je nedostojno. Napadati jačeg, to je glupo. Napadati jednakog, to je suvišno.

Dobro je znati više jezika, ali i poneki metajezik.

Da bi upoznao "istinu" neke vjere, moraš okusiti sok njezine iluzije. Ako je promatraš izvana, upitno je što zapravo "upoznaješ".

To što nisam Don Quijote, ne znači da sam Sancho Pansa.

Brljavac šuti samo kad ga spriječe da govori.

Praktičan čovjek govori kad je to korisnije nego šutjeti.

*

Pametnan čovjek govori kad ne može izbjeći šutnju, a ne svaki put kad ima priliku da nešto kaže.

*

Šutljiv čovjek govori kad ga na to prilike natjeraju.

*

Diplomat govori da bi sakrio ono što misli.

*

Političar govori da bi naveo druge da rade ono što on hoće, a ne ono što oni misle da on želi.

*

U emocijama čovjek govori tako da otkriva ono što bi želio sakriti.

*

Budala govori sa zadovoljstvom, da pokaže kako i on nešto misli.

*

Svetac ne govori; on propovijeda.

*

Dobar glumac govori jasno i razumljivo i onaj tekst koji je pisac loše stilizirao.

*

Bolesni ljudi najviše govore o svojim bolestima, ne mareći previše o tome slušaju li ih.

*

Svaki narod ima novac kakav zaslužuje.

*

Ekonomija je prava legitimacija države, a ne politika.

*

Za društvo je bolje da neobrazovani budu religiozni, nego beskrupulozni. Zablude mogu ponekad kulturi biti korisnije od uklanjanja tabua.

U gotskoj crkvi osjećam strahopoštovanje – čak i ako mi je vjera klimava. U baroknoj crkvi primijetit ću lijepu kršćanku koja kleči blizu mene.

Novac je najistaknutija nacionalna zastava.

Mnogi ljudi imaju iluziju da nešto samostalno misle, a obično se radi o tome da ne znaju čije misli ponavljaju.

Ako otkriješ nešto što je već otkriveno, otkrio si – iako ti se to ne priznaje.

Kada “otkriješ”, a ne znaš da je to već bilo otkriveno, iluzija otkrića ne razlikuje se od originala. Ali oni koji te okružuju ne moraju imati tvoju iluziju.

Ako si premalo dobrog učinio, a hvalio si ono što su drugi dobro učinili, tvoj trud nije bio uzaludan.

Ljubav je patnja, kad nam nedostaje. Ljubav je gotovo neprimjetna, kad se na nju naviknemo.

Neobična je teološka koncepcija po kojoj je Bog svoju svemoć potrošio u predestinaciji.

Kad majstor naknadno intervenira u svoje djelo, on popravlja ono što je ranije loše učinio. Kad to čini Bog, onda to vjernici nazivaju čudom.

Oni koji su bili uspješni u rušenju zla, postali bi još uspješniji kad bi svoju uspješnost potvrdili u stvaranju dobra.

Ponekad je rušenje element stvaranja, a ponekad stvaranje element rušenja.

Znam da sreća nije u mojoj moći; ali znam i to da nesreću mogu sâm izazvati.

Kamo god pobjegneš, breme svojih problema ponijet ćeš sa sobom.

Siromašan je duh onih ljudi koji se dosađuju u vlastitom društvu.

Sve dok manjina ima izgleda da opstane, sloboda nije ugrožena.

Kažu da čovjek konačno umre tek onda kad pomru svi oni koji su ga voljeli. Ako je doista tako, čovjek umre kad pomru i oni koji su ga mrzili.

*

Što više birača pristupa jednoj političkoj stranici, više je izgleda da se stigne do jednodržavljanstva i neslobode.

*

Konsenzus je dobra institucija, dok ne izbriše kritiku.

*

Ne dopusti da ti strah od nadolazeće zime upropasti uživanje u ljetu.

*

Ubiješ li susjeda, kaznit će te giljotinom. Ali za uspješan genocid mnogi su dobili visoke vojne činove.

*

Ne opterećuj mir sadašnjosti slutnjama zle budućnosti.

Biti oprezan ima smisla samo sa stvarima koje ovise o nama.

Ne troši budućnost u sadašnjosti! Ne upropaštavaj sadašnjost zbog budućnosti!

Ukradeš li cipele, strpat će te u zatvor. Ukradeš li državu, ući ćeš u povijest.

Najrealnije šanse dobrih su u tome da se zli međusobno počupaju.

Znanje može postati oružje onome tko ga skriva.

Najprije miš emigrira u “Ameriku” jer “tamo nema mačaka”. Zatim mačka otputuje u “Ameriku”, jer “tamo ima mnogo miševa”.

*

Strah za egzistenciju je egzistiranje u strahu.

*

Siromašnima ne trebaju sigurnosne brave.

*

Ne mogu oprostiti, ali mogu odustati od osвете.

*

Zapovjediti ili zabraniti ljubav potpune su besmislice.

*

Smrt spašava sretnog čovjeka od toga da doživi nesreću.

*

Ako gubiš u igri, nametni nova pravila!

Ako stalno gubiš u igri, ne igraj, ili izmisli nova pravila igre.

Postupi ponekad po savjetima koje daješ drugima.

Što više učim, to više povećavam popis onoga što još trebam naučiti.

Napredovanje u spoznavanju ujedno je i napredovanje uvida u nepoznato.

Moćan si onoliko koliko uzimaš. Vrijedan si onoliko koliko daješ.

Pred bogatom kulturnom trpezom mnogi svoj pogled usmjeravaju prema otpacima.

Političar koji u predizbornoj kampanji najviše računa s lakovjernima, ima velike izgleda da dobi većinu. Ali, demokratska svijest sve više potiskuje takvu računicu.

Kad budali nešto pođe za rukom, kažemo da je imao sreće. Kad pametan čovjek ne uspije nešto učiniti, kažemo da su krive nesretne okolnosti.

Zajedničko je budalama i mudrima to što ni jedni ni drugi ništa ne mogu učiniti protiv sudbine.

Svetac prezire vruga, ali mora voditi računa o njemu.

Pametnan čovjek može više naučiti od budale, nego što budala može naučiti od pametnog čovjeka.

I zajednička šutnja je razgovor; ona je bolja komunikacija od monologa.

Novcem se ne može kupiti ljubav, ali može seksualna usluga. U takvoj konstelaciji nastaje paradoks: povoljnije je platiti ono što rasterećuje i ne obvezuje, nego zaslužiti ono što obvezuje i zarobljava.

Samo onaj monolog koga netko sluša nije šutnja.

Danas više nije pitanje može li čovjek uništiti svijet; pravo je pitanje može li čovjek to spriječiti.

Ako svi kasne, zakašnjenje ostaje neprimjetno.

Tamo gdje svi lažu, nitko nije prevaren.

Blagdan pretvara gubitak vremena u dobitak čovječnosti, jer druženje sa stvarima suprotstavlja druženje ljudi.

Ljubav preko pisama je kao večera preko telefona.

Blagdan povremeno uklanja rad da bi oslobodio čovječnost.

Zadovoljstva mogu biti vrlo relativna. Lakše će svoju strast zadovoljiti dendrofil, nego onaj kome za to isto treba ljepotica.

Ponekad su interpretacije bogatije od teksta kojeg tumače.

Zdravlje je jedno, a bolesti ima beskonačno mnogo.

Priča može biti bogatija od onoga što prepričava.

U priči se susreću događaj i mašta onoga tko priča. Tako priča nadmašuje i jedno i drugo.

Dokolica očituje svačiji karakter.

Bilo bi prihvatljivo kad bi svatko razumio druge koliko drugi ne razumiju njega.

U laži su kratke noge; tako kažu. Pa ipak, može se primijetiti da je laž neumoran pješak.

“Kristalna kocka vedrine” u umjetnosti nije moguća bez grubosti zanata i nemira umjetnika.

Bolesniku je korisnije da ga šarlatan izliječi, nego da mu učeni liječnik objasni zašto ga ne može izliječiti.

Prodati dušu vragu unosan je posao; tako misle i duša i vrag. Za taj posao lako je naći dušu, ali teško je naći vraga.

Kažu: “Darovanom konju se ne gleda u zube.” Što može značiti: umjesto da prihvatiš takav poklon, bolje ti je kupiti zdravog konja.

Konstatacija može biti odgovor na upit, ali može i otvoriti pitanje.

Najbogatiji dio povijesti jest povijest siromaštva.

Preispitivanje pretpostavki polazi od sumnje da su pretpostavke dobro zasnovane.

Nije moguće predočiti ništavilo, jednako tako kao što nije moguće “odmisliti” sebe.

Kad na gozbi netko počne previše govoriti istinu, svi će primijetiti da je previše popio.

Lažljivcu treba više mašte, nego onome tko govori istinu. Ljudi se tako ponašaju kao da im je laž zabavnija od istine.

Za umjetnost nije presudno kome ona služi, nego kako to čini.

“Bilo je bolje” ne može biti bolje od: “Sada je dobro.”

Čovjek se češće spotiče o kamen koji je podmetnuo vrag, a rjeđe korača preko mosta koji je postavio Bog.

Čovjek je poprište borbe Boga i vraga. Svaki put kada čovjek donosi moralnu odluku, on je prisiljen da se uplete u tu borbu.

Ne progoni država otimačinu samo zato da bi zaštitila imovinu poštenih građana, nego i zato da zaštiti svoje interese od konkurencije. O tome svjedoči i povijest nastanka države.

Božja čuda nisu popravci trajavog zanatlije, nego opraštanja čovjeku koji je zloupotrijebio svoju slobodu.

Prije nego što počneš kritizirati nebrigu drugih, upitaj se što si ti učinio!

Skele nemaju karakter monumenta. Ali, trag kista na platnu može ostati obilježje stila.

Mudročću ne možemo spriječiti neizbježno. Ali to ne možemo niti bez mudrosti.

Niti vuk, niti ovca nisu odabrali svoje uloge.

Vegetarijanac koji jede crvljive trešnje postaje mesojed.

Moralno gledano, bolji je onaj tko bi dao, nego tko ima, a ne daje – iako je za onoga kome je pomoć potrebna rezultat isti.

Suzbijati nasilje nasiljem kontradiktorno je za logiku, nemoralno za etiku, ali tehnički učinkovito.

Duševna bol je povlastica onih koje je sudbina poštedjela od tjelesnih patnji.

Stoička mudrost je najbolja priprema za zlu kob, ali pod uvjetom da nas zla kob ne pogodi.

Kamene ruine imaju posebnu estetsku draž. Oštećenja građevinu, koja je sastavljena od umjetnih materijala, čine traljavom.

Na početku bijaše prazan skup. Na kraju će biti skup svih skupova.

Oldtajmer može estetski konkurirati najnovijim modelima. I strojevi poznaju poeziju djetinjstva.

Mudar si, ili sretan, ako ti je posao ujedno i hobi.

Uz svaku proslavu pobjede, neki oplakuju poraz.

Čitatelje karakterizira ono što su izabrali da čitaju.

Čovjek je biće koje uvijek iznova dovodi u pitanje granice mogućeg.

Zlo ne pripada fizičkom činu; ono je plod nemo-
ralne odluke. U katastrofama nema moralnog
zla.

✱

Umjesto da radim više od onoga što moram,
radim manje od onoga što mogu. Tako nisam
niti rob rada, niti lijenčina.

✱

Svojim rješenjima čovjek često stvara probleme
koje više ne može riješiti.

✱

Ako nisi dovoljno lukav i ako ne možeš uvjerlji-
vo lagati, govori istine koje ti neće škoditi. Ako
ne znaš niti to, onda ti je bolje da šutiš.

✱

Tijelo je tamnica duše. Tako nas uče idealistički
filozofi. Neka barem priznaju da je u ovostrano-
sti tijelo instrument duše.

✱

Stvoren si po božanskom uzoru. Ipak, osvetu prepusti Bogu.

Teološki paradoks: ideja najvišeg Bića koje ne robuje vlastitoj naravi.

Samosvijest je oblik podvajanja svijesti.

Kad netko razmišlja o sebi, koliko ih je tu – jedan ili dva?

“Bog je stvorio čovjeka na svoju sliku.” – Ova narcisoidna zamisao vrhovnog Bića odvela je teologe u nerazmrsiva pitanja o čovjeku i njegovom odnosu prema Bogu. U antičkoj kulturi na sličnoj su pretpostavci nastali veličanstveni mitovi i dramski zapleti.

Svijetom vladaju silnici, a pomažu im umnici.

Govor je sredstvo misli, ali i njezina granica.

Lakše je konstruirati ideju idealne države, nego ostvariti samo mali djelić te konstrukcije.

Zakonodavac bi mogao umanjiti napore oko donošenja novih zakona, a usmjeriti se prema uspostavljanju već donesenih.

Uspostavljanje vrednota kroz instituciju, umjesto da ih snaži, korumpira instituciju.

Za rat nije potreban dogovor. Mira nema bez dogovora.

Mnogim ljudima sreća je dosadna. Obijest ih tjera u nevolje.

Za diplomata je važno da pazi kada govori, da ne bi štogod rekao.

Dobar diplomat mnogo govori, ali pazi da ne kaže previše te da ne oda ono što misli.

U filozofiji je važno prepoznati pseudoproblem, to jest “filozofski problem” koji zapravo nije problem.

Komoditet poravnava put prema neuspjehu.

Ne znam što donosi nečije rođenje. Znam što je donijela nečija smrt.

Kad iskreni vjernik postane teolog, skepsa bi ga mogla gurnuti u nostalgiju za nevinim elementom neznanja.

Bolje je ostati neprimijećen, nego biti nametljiv.

Dobro je bacati pogled prema zvijezdama, ali je važnije izbjeći koračanje po blatu.

Dvojba: plan prethodi kreaciji, ili kreacija uspostavlja potrebu za planom realizacije? Logos, koji je biblijski početak, može se prevesti kao riječ ili kao djelo. Logički podsjeća na paradoks u odnosu kokoši i jajeta.

Pretjerano gomilanje informacija može postati dezinformacija.

Nametnute informacije pretvaraju pomoć u gnjavažu.

Kad ti previše pomažu, sjeti se trojanskog konja.

Neka te ne impresionira pamet. Pamet koriste i dobri i zli.

Nemotivirana dobronamjernost može izazvati sumnju.

Nije pametno apelirati na pamet tamo gdje je nema.

Onaj tko se često poziva na čast, uvjerljiv je samo naivnima.

“Vrag je uvijek budan” – znači li to da Bog često spava?

Što bi ostalo od priče o Crvenkapici, da se iz nje izbaci zločesti vuk?

Glavne komponente gluposti su: nedostatak informacija, to jest znanja, pojmovna konfuzija i nedostatak kritičnosti. Sve ove komponente sadržane su i u dezorijentiranosti konformista.

Solipsizam je komplicirana filozofska konsekvencija subjektivnog idealizma. Laiku se može jednostavno ovako objasniti: solipsist je čovjek koji vjeruje da se sve žene svijeta nalaze u njegovom haremu.

Da i nema vidljivih razlika među ljudima, ksenofobija će ih lako izmisliti.

Postoji nekakva prednost u pričama koje nisu dokraja ispričane, pred onima koje su dovršene.

“U znoju lica svoga jest ćeš kruh svoj.” – Ova biblijska prijetnja navela je neke da jedu tuđi kruh i tako izbjegnu znojenje.

Onaj tko ima bolje radne uvjete, kvalitetnije ljenčari.

Za kvalitetan rad potrebni su odgovarajući uvjeti. Isto važi i za kvalitetno plandovanje.

Čovjek može postići božanski mir tako da ne intervenira, već pusti ovaj “najbolji od svih mogućih svjetova” da se odvija onako kako je programiran.

U sadašnjosti gradimo budućnost, ali pritom smo opterećeni prošlošću. Dio te opterećenosti je pomoć.

*

Grijeh i kazna su povezani etički, a ne ontički. Etos nema ontičke korijene. Zato pravda kasni.

*

Pravda na kraju pobjeđuje. Nažalost, kraj pobjednika često dolazi ranije.

*

Slikarska iluzija je maštovita istina.

*

Piscu pripada stil, a čitateljima ukus ili neukus u izboru štiva.

*

Povjerenje u ljude je rizik gubitka. Nepovjerenje u ljude je gubitak.

*

Loše je ako vjerujem da u svijetu ima i mnogo dobra. Trebao bih znati da zlo nije jedino moguće stanje.

Nema razočaranja tamo gdje više nema nade.

Neobavljenu osvetu osvetnik ne doživljava kao osvetu.

Prikrivenoj pobjedi nedostaje šarm pobjede.

Prijetnja nije sjena osvete.

Osveta je poštenija od prijetnje. Oprost je plemenitiji od osvete.

Prijetnja nije bježanje od kažnjavanja; ona samo želi spriječiti krivnju. Ali, nema svaka prijetnja odgojnu namjeru.

Filozofski pojam ponajčešće sadrži negaciju i pitanje. Kad mu to ponestane, ili će nestati, ili ući u znanost.

Ako je rješenje problema samo jedan odgovor, onda je ono otkriće. Ako problem dopušta više solucija, svaka od njih je svojevrsna kreacija, pa je bremenita upitnošću.

Izum je jedno od više mogućih rješenja. Otkriće je jedino moguće rješenje; tu nema izmišljanja.

Znanost traži i nalazi rješenja. Filozofija pita i stvara rješenja.

Hipoteza je filozofski element znanosti.

Znanstvena potvrda hipoteze je izbacivanje filozofskog elementa iz znanosti.

I filozofi i znanstvenici čude se neočekivanom. Pritom filozof postavlja pitanje i izmišlja odgovore. A znanstvenik oblikuje pitanje i nastoji otkriti rješenje.

Što je teže – biti slikar ili biti kipar? Odgovor je jednostavan: Slikaru bi bilo teže raditi posao kipara nego svoj; kiparu bi bilo teže raditi posao slikara nego raditi vlastiti posao.

Nelogično je željeti pobjedu svim natjecateljima, iako organizator utakmice mora tu želju izraziti – ne da bi zadovoljio logiku, nego iz pristojnosti.

Budalasto je zaželjeti glavni zgoditak svim igračima.

*

Na lošim proizvodima učimo kako ne valja raditi.

*

Raj je mjesto sigurnosti u vječnom dosađivanju.

*

Smrt je nepoželjna pojedincu. Utješno je ako mu poštedi tragove. Ali, u cjelini, smrt oslobađa mjesto životu.

*

Lopov više voli djelovati među poštenima, nego među lopovima.

*

Za izazivanje rata dovoljna je jedna strana. Za održavanje mira potreban je trud svih.

*

Najmanje smo osamljeni kad zamjećujemo koliko nam drugi smetaju.

Estetsko pitanje: Gledaš li sliku, ili ono što slika prikazuje?

Kad kažem: “Dobro sam utrošio vrijeme”, onda to znači: dobro je da sam dobro utrošio vrijeme, a ne: dobro je da je vrijeme već utrošeno.

Kao što nas lopovi prisiljavaju da zaključavamo vrata, tako nas oni koji ne vraćaju posuđenu knjigu – navode na to da knjige ne posuđujemo.

Niti najdublje uvjerenje ne dostiže sigurnost znanja. Ali, niti najveća uvjerenost u istinitost vlastitog znanja nije još znanje.

Obećanje je dobrovoljno odricanje od slobode budućeg odlučivanja.

*

U svakom obećanju sadašnjost otima prava budućnosti.

*

Da li promjena odluke ništi ili potvrđuje slobodu?

*

Sebičnost je najmanje pokvarljiva osobina neke osobe.

*

Nadam se da ovo nije istina: nadu održava neznanje.

*

Samo nezadovoljene želje traju kao želje.

*

Želja živi od svoje neispunjenosti.

Bezumno je brkati maksimum i optimum.

Je li znanost manje znanstvena ako sadrži svijest o vlastitoj filozofskoj poziciji? Može li znanost biti filozofski neutralna?

Svakom narodu sloboda je od neprocjenjive važnosti. Ali, još je važnije što narod čini sa svojom slobodom.

U svakoj se ljubavi krije slobodno odricanje od slobode.

Sloboda se manifestira kao odluka. Odluka je uvijek odricanje od nekog segmenta slobode.

Slobodan čovjek bira, odlučuje, obećava; ali, odluka i obećanje, kad su doneseni, isključuju slobodu ili vode u prijevaru.

✱

Kada smo iskreni, tjeramo prijatelje. Ali, na našu sreću, iskrenost tjera zapravo one koje smo bili loše odabrali.

✱

I najsnažniju strast otupljuje zadovoljenje; navika je skončava.

✱

Dobrota i znanje često ne stanuju u istoj kući.

✱

Žalosno je da se ogromne količine znanja često ujedinjuju u bezumlju.

✱

Tragovi zloupotrebe često vode u kuću znanja.

✱

Poznavanje ponora ljudske duše najbolje opisuje riječ “nepoznavanje”.

Lijek protiv gluposti je poznat; nije poznato kako navesti budalu da ga uzima.

Ako od svakog čovjeka mogu naučiti barem jednu misao, onda u mom sandučiću znanja nedostaje nekoliko milijardi korisnih poruka.

“Stvarati” defektno djelo nije nikakav amaterizam, već neodgovoran čin diletantizma.

Mnogi ljudi u kućnom ljubimcu vide zahvalnost pokrivenu dlakama, ili pernatu igračku.

Rat je lako započeti; teško je očuvati mir.

Ponekad lijepu kreaciju dotjerujemo tako dugo, dok ne postane rugoba. Velika je vještina umjetnika znati kad treba stati.

Da su životinje religiozne – to bi samo kompliciralo njihovu borbu za opstanak, a ekološkoj ravnoteži dodalo bi mnoge nevolje.

Lako je imućnome prihvatiti i propovijedati pravdu definiranu zakonima. Teže je potlačenima podnositi posljedice pravedne podjele bogatstva. Pravda je uvijek “pravda”.

Demokracija je loš politički sustav, a svi ostali politički sustavi gori su od nje.

Bolje je raditi, nego ne raditi. Bolje je ne raditi, nego raditi nešto glupo i loše.

Bolje je ne trebati, nego imati.

Najmanje što mogu tražiti od glazbe jest to da ne bude privlačnija od tišine.

I svećenici i revolucionari obećavaju nešto što ih ne obvezuje. Snovi će se ostvariti na nebu ili u budućnosti. Svi oni manipuliraju našim nadanjima, kao da nada ne bi živjela i bez njih.

Laž pretpostavlja povjerenje.

Glupost ne poznaje argumente. Argumenti otkrivaju glupost.

Budala uči samo na vlastitim pogreškama.

Umjetnik koji zbog publiciteta ili zarade koristi neestetika sredstva i šokira publiku svojom originalnošću, može privući pažnju, ali ga to ne čini umjetnikom.

*

Manja riba veću jede; veća riba manju pojede.

*

Veliko je bogatstvo oblika ljudskog siromaštva.

*

Laže sat koji ne mijenja svoj iskaz.

*

Čovjek je mladi na starijoj fotografiji.

*

Sklon sam vjerovati političarima kad pred izbore govore jedni o drugima.

*

Istina je jedna, a beskonačno je mnogo načina da se ona iskrivi ili sakrije.

Ponekad pomoć onesposobljava, umjesto da pomogne i osnaži.

Što više različitih cvjetova, to veći izbor za buket.

Svatko “čini dobro”, ali svi različito definiraju to dobro.

Spoznajni paradoks: svako “ab ovo” produkt je bogate misaone prakse.

Zlo ne mogu sa sigurnošću otkloniti, ali mogu svjesno uživati u trenucima u kojima ga nema.

Što čovjek više uči, to više obogaćuje svoju sumnju.

Duhovni rast gura osobu u veću osamljenost.

Skoro svatko je "lud na svoj način". Ima mnogo iznimaka, i oni su uglavnom dosadni.

Najlakše je zblížiti, okupiti ili nagovoriti medokritete i konformiste. Ali, jednako tako, lako ih je zavaditi.

Vrhunci pripadaju društvu osamljenih.

Smrt i život percipiramo kao suprotnost, kao odnos praznine i punoće; samo o onom drugom imamo iskustvo.

Treba biti dosljedan. Ali loš je savjet: "Ako si odlučio da ćeš od sutra nešto početi, onda se toga i drži." Čovjek nikada ne boravi u sutrašnjici.

Mudrovanje o smrti ni na što ne obvezuje.

Što je nekome življenje punije, to mu je smrt manje konačna.

Kupovanje i prodavanje su logički antipodi i stvarni blizanci: oni su dijalektički susret dijametralnih aspekata istog entiteta. Žive i umiru istodobno.

Što je neko čudo neuvjerljivije, to je vjerovanje u njega nevjernicima čudnije. Vjerovanje i sumnja nemaju isti izvor.

Snaga vjere prkosi racionalnim argumentima, ali ne može promijeniti činjenice. Kad zaborav proguta činjenice, prostori vjerovanja zablistaju neokrnjeni, i razum pred tim mora posustati.

Vjera ne može promijeniti činjenice, ali ih ne može ignorirati.

Intelekt je najizrazitiji domet ljudskog bića. Ali on je nemoćan pred iskonskim silama, a to su vjera, ljubav i nada.

Nedostatak vjere ne može biti grijeh, jer vjerovanje nije odluka; vjera je proizišla iz čovjekove slobode. Bezumno je progoniti sumnju. Ipak, povijest vrvi tom vrstom bezumlja.

Satirik će za dokaz reći da je to birokratizirano uvjeravanje.

Vjera i ljubav ne poznaju naredbe autoriteta. Ali oni koji vjeruju, ili ljube, u sukobu s autoritetom moći stradavaju. Takvi postaju izvori dramskih djela.

Ponekad je moguće ponuditi uvjerljive estetske razloge za djela koja će drugi ocijeniti kao umjetnički promašaj. Na rubovima estetike vreba nesavladivi relativizam.

Ideja istine je vječna, ali krhko je sve ono u čemu će se ona objaviti.

Istina je vječna, ali njezina odjeća nije.

Ima pisaca koji nisu ni znali da će u njihovim tekstovima netko otkriti i izdvojiti poneki vrijeđan aforizam.

U filozofiji je sva mudrost već potrošena. Ali uvijek će ostati dovoljno mjesta za novi izraz.

Logika birokratskog rješavanja problema: Ako u državi ima previše institucija, treba otvoriti instituciju koja će se baviti tim problemom.

“Povijest pišu pobjednici” – dakle: povijest je pretežito krivotvorena.

Paradoksalna je činjenica da ima ozbiljnih i uspješnih ljudi koji su poticaje pronašli u iracionalnim doktrinama. Ne treba, dakle, ignorirati niti najsumnjivije zamisli.

Moralni argumenti slabiji su od ekonomskih. Takav poredak stvari presudan je za ulogu slobode u povijesti.

Dobar aforist će poneki biser pronaći i u goloj faktografiji.

Od moralnog prepoznavanja zla veći je izazov borba protiv zla. Uspješnost takve borbe ne mjeri se moralnim mjerilima.

Logika stvari ima moralni kompas: Pošteno postignuti cilj obično ne nudi tako veliku uspješnost kao što je može obećati nemoralno sredstvo.

Siti se o gladnima počinju ozbiljno brinuti tek kad i njima zaprijeti glad.

Pouka Hegelovog "reda negativnog": Da nema ljubavnih nesporazuma, književnost bi bila znatno siromašnija.

Savršeno biće ne može napredovati. U tome je čovjek u prednosti pred božanstvima.

Ljudska jedinka može nadmašiti sebe. Ta osobina razlikuje ljude od bogova, i to u korist ljudi.

Vijest: "Otkrivena je nafta." Pada mi na um: Kako bi se osjećala kokoš kad bi otkrila da je počela nesti zlatna jaja?

Neki ljudi su zadovoljni onim što mogu dobiti. Drugi ostaju nesretni birajući nedostižno. Svijet raste trudom tih drugih.

Što je neka misao obuhvatnija, to je bliža neistini. Kritika voli istaknuti iznimku, a to nije teško postići.

Bogu pripada vječnost, a vragu sadašnjost.

Rado čitam u knjizi i gledam na televiziji ono što ne bih želio doživjeti. Zato i kažu da sretni narodi nemaju povijest. U životu je uloga zla i nesreće velika.

U većini američkih filmova zapažam ovo stilsko obilježje za humor: ako je komično da se razbije jedan automobil, a poželiš da sve bude još komičnije, snimi razbijanje dvadeset automobila.

Duhovitost se ne postiže povećavanjem količine. Kad bi bilo tako, pisanje duhovitih tekstova bilo bi pristupačno svakom neduhovitom piscu. Putovi invencije nisu tako jednostavni.

Samokritika i autocenzura su polusestre; one nikako ne mogu biti blizanke.

Pedofil voli djecu onako kao što gurman voli pečenu janjetinu. "Voljeti" se može na razne načine.

Pjesma dira srce, a aforizam potiče um. Oboje su prisni prijatelji.

Sokratova tragedija je u tome da je istodobno bio kritičan i lojalan. Zbog "dugog jezika" je osuđen, a zbog lojalnosti zakonima države nije prihvatio ponudu svojih prijatelja da pobjegne iz tamnice.

Negativna dijalektika sprečava funkcioniranje svijeta vječnog dosađivanja.

Ako se andeo uplete u dramu te otjera Sotonu, pisac će izgubiti slavnog aktera, a književno djelo će postati plačljiva limunada.

Bog – Stvoritelj svijeta i nadziratelj povijesti ne voli kič. Njegova zamisao čovječanstva je optimalno doziranje tragike i komike.

Stremljenje srca je izrazito kulturni fenomen. Bez ustanove monogamije ne bi bili mogući mnogi književno plodni dramski zapleti.

Kad su uzaludni prosvjedi, preostaje moljenje. Ipak, vulkani neće promijeniti svoju ćud.

Ni mudrost ni bezumlje ne mogu spriječiti rađanje tragedije. Takvo stanje stvari je za književnike zlatni rudnik.

Mudrac i budala razlikuju se i u šutnji. Ali ta se razlika teško zapaža. Budala je manje budala kad tu okolnost zna iskoristiti.

Poznatoj misli nov izraz može biti plodno osvježenje.

Šutnja mudraca razlikuje se od šutnje budale. Ali tu razliku ne zapaža svatko.

Umjetnost ne živi izvan kalendara. Ali kalendar umjetnosti ništa ne dodaje, niti oduzima. Samo ideolozi to pokušavaju povezati i iskoristiti.

Kad umjetnost ušeta u kalendar, tada je to blagdan. Ali svečanosti ne bi bilo da je nisu pripremili radni dani.

Kad umjetničko čudo bane usred tjedna, onda to nije srijeda, nego blagdan. Da bi se čuda omogućila, umjetniku je dobro da poslušá Apelov savjet: "Nulla dies sine linea."

Samo kalendar koji vrvi radnim danima, zaslu-
žuje svoje blagdane.

Likovni prilozi kalendaru prikladan su ukras,
kao i blagdani.

Ako je netko dobar zato jer je preslab da bude
zao, onda je njegova dobrota moralno ništavna.

Bez vuka nema ni Crvenkapice.

Prešućivanje istine pomaže laži. Nije moguće
ostati moralno neutralan. I propust je grijeh.

Ako je ponuđena roba takva da je samo luđak
želi kupiti, za prodavača je važno jedino to da
taj ljudi kupac kupljenu robu plati.

Ljudska destruktivnost često je izvan nadzora uma. Mnogi opravdavaju nemoć uma elementom sudbine. Ali umu je moralni zadatak da destruktivnost zadrži na uzdi.

Neke autobiografske situacije je teško ili nemoguće smjestiti u aforizam. Pametno je prepustiti ih šutnji.

Svrhovitost u svijetu ili umnost svijeta upućuju na Boga. Tako je dok Bog djeluje. A kad se Bog odmara, u svijetu se javljaju bezumlje i kaos. Dakle, Bog se rado odmara.

Umnost i svrhovitost u svijetu teolozi ističu kao dokaz da Bog postoji. A što dokazuje bezumlje?

Tvrdnja da je Zemlja središte svemira je astronomska glupost, ali i humanistička istina.

Nevjerojatno je da smo sami u svemiru. Za komunikaciju s inteligentnim bićima u svemiru, daleko od Zemlje, nema skoro nikakvih izgleda. Ljudski bi, međutim, bilo nezamislivo ne truditi se oko traženja dokaza za tvrdnju da nismo sami u svemiru.

Ljepota u umjetnosti može "oboljeti" od konzervativizma. Često joj zamjeraju na njezinom formalizmu. Svaka avangarda uživa u odstupanju od kanona.

Estetski kanoni su istodobno i mjerila i balast. Umjetničko stvaranje počinje s divljenjem uzorima, a nastavlja s prosvjedom i traženjem novog.

Smislenost ukazuje na Božju prisutnost. U svijetu djeluju i um i bezumlje. Za tu disharmoniju teolozi optužuju ljudsku slobodu.

Svakom ostvarenju prijeti destrukcija. Jedini pravi odgovor destrukciji je stvaranje.

U lovu je manje zlo izgubiti obrok, nego izgubiti život. Ne bi bilo mudro da se uvijek događa manje zlo.

Sumnju neki hvale kao oprez, a drugi kude kao nepovjerenje.

Laž i istina ne mogu voditi besmislen dijalog.

I kolekcionar-numizmatičar i profiter vole novac, ali ne vole ga na isti način.

Originalnu ideju bogovi poklanjaju samo onima koji su se sami potrudili da je dohvate.

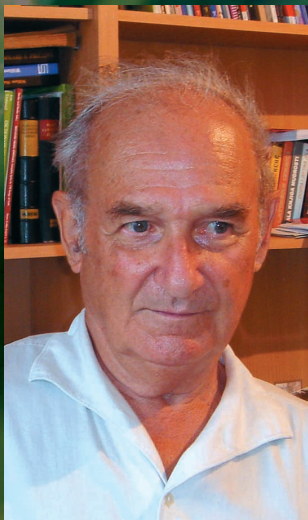
Zamisao aforizma mora biti jasna, a izraz estetski dotjeran.

KAZALO

O autoru	5
Zahvale	8
Izvori kriterija i odabira	9
Izbor aforizama (1954.–2004.)	11

Velimir Matutinović (1928.) školovao se u Splitu, Ljubljani, Šibeniku i Zagrebu. Filozofski fakultet završio je 1956. godine u Zagrebu. Radio u gimnaziji, a u mirovinu je otišao iz Klasične gimnazije u Splitu 1992. godine. Posvećen je slikarstvu i sređivanju svojih rukopisa nastalih u vrijeme profesorskog rada. Više od četrdeset godina bavi se leksikografskim radom. Specifičnost ovih aforizama proizlazi iz autorovog zvanja i teorijskih interesa, što je vidljivo iz njihovog sadržaja, konciznosti izraza i misaone težine.

